UUTISET

Sote-uudistus pakottaa kunnan miettimään omaa rooliaan

Uudet itsehallintoalueet asettavat kunnat uuden tilanteen eteen. Pian ne joutuvat keskustelemaan tulevaisuudestaan.

Imatralla tiedetään, mikä monella kunnalla on edessään, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirretään maakunnalliselle toimijalle.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Anna Helminen** (kok.) sanoo, että kunnan on pakko muuttaa vanhaa organisaatiotaan, kun vastuu sote-palvelun järjestämisestä loppuu. Hän kertoo, että Imatralle jäävät ison muutoksen myötä ”koulut, kulttuuri ja infra”.

Etelä-Karjalan kuntien yhteinen sairaanhoitopiiri Eksote aloitti toimintansa 2010. Kunnat perustivat kuntayhtymän ja antoivat kaikki sote-palvelut sen vastuulle. Imatra liittyy ensi vuoden alusta piirin täysjäseneksi.

Kunnassa muutos on ollut näkyvä. Kunnan strategia joutui mankeliin ja sen painotukset muuttuivat.

Organisaatiosta pyyhittiin varsinkin perinteinen toimialarakenne muun muassa teknisen- ja sivistystoimen osalta. Nyt kaupunki keskittyy hyvinvointiin ja elinvoimaan.

Iso muutos pakottaa kaupungin supistamaan hallintoa. Kuluvalla viikolla Imatra käynnisti henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Toisaalta muutos vaatii myös kunnan johdolta uutta otetta.

”Rakenteellisia uudistuksia pitää tehdä nopeasti. Meillä muutos on jo käynnissä, emmekä odota kahta kolmea vuotta. Muuten rahat eivät riitä.”

Veroprosentti leikkuriin

Sote-ratkaisu leikkaa kuntien budjettimenoista jopa puolet.

Imatralla strategian valmistelun aikana veroprosentin pienentäminen on herättänyt paljon keskustelua. Nyt veroprosentti on 20.

”Kun sote siirtyy pois kunnalta, kuntaveron tulee olla noin kahdeksan prosenttia. Veroleikkauksen pitää olla riittävä. Muuten kuntalaisten verorasitus voi jäädä liian kovaksi.”

> Paikalliselle luovuudelle on annettava tilaa.
> JARI KOSKINEN

Helminen uskoo, että itsehallintoalueilla nykyistä suuremmat kunnat pärjäävät entistä paremmin. Toistaiseksi Etelä-Karjalassa ei ole nähty kuntaliitoksia.

”Toivoin, että pienten kuntien määrä vähenee Suomessa. Pienten kuntien vaikuttamismahdollisuudet itsehallintoalueella on rajalliset.”

Kuntakäsitys uusiksi

Uudet itsehallintoalueet ja sote-palvelujen siirto maakuntatasolle 2019 alkaen muuttavat kansanedustaja **Tapani Töllin** (kesk.) mielestä kunnan roolia.

”Kunnasta ei kuitenkaan tule torsoa. Sen perusluonne säilyy samanlaisena”, hän uskoo.

Töllin mielestä suomalaisilla on osittain vinoutunut kuntakäsitys. Kunta ei ole pelkkä palvelukone, hän väittää.

”Ei kunnan elinvoima ole siitä kiinni, vastaako kunta terveydenhuollosta vai ei. Kunnat voivat jatkossa keskittyä asioihin, joihin niillä on todellista päätösvaltaa”, entinen kunnanjohtaja ja kuntaministeri sanoo.

Perusteltua on, että kunnat saavat lisää päätösvaltaa esimeriksi maankäytön ja asumisen suunnittelussa.

”Kunnan tehtäväksi jää terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Päätöksenteossa näkökulman on oltava koko ajan esillä.”

Tehtäväremontti edessä

Kuntaliiton toimitusjohtaja **Jari Koskinen** sanoo, että aluehallintouudistus mietityttää kunnissa erittäin paljon. Vielä on esimerkiksi epäselvää, millä perustein kunnallisveron tasoa pitäisi laskea tai kuka omistaa tai huoltaa kiinteistöt sote-lähdön jälkeen.

Myös keskustelu tulevaisuuden kunnasta ja sen tehtävistä on vielä edessä. Nyt sitä virittelee sekä valtiovarainministeriö että Kuntaliitto. Koskisen mielestä sadat kuntia koskevat säädökset pitää käydä yksitellen läpi.

”Turhat hommat pitää karsia”, hän viitoittaa.

Päivitettävästä kuntalaista pitää tehdä myös mahdollisimman joustava puitelaki. Koskisen mielestä sen pitäisi mahdollistaa, että kunta valitsee suorilla vaaleilla pormestarin tai luopuu lautakunnista.

”Paikalliselle luovuudelle on annettava tilaa.”

Koskisen mielestä kuntien keskinäisestä yhteistyöstä on myös puhuttava.

”Meillä on edelleen paljon erikokoisia kuntia. Mitä ne voisivat tehdä? Kaikkien kuntalaisten pitäisi pohtia asiaa.”

JANNE IMPIÖ

Jämsän sosiaalijohtaja Tuula Liehu korostaa, että Jämsässä on tehty perinteisesti yhteistyötä yli maakuntarajojen.

PETTERI KIVIMÄKI

Vanhustenhuolto on Kuhmoisissa lähipalvelu. Kunnanvaltuuston keskustalainen puheenjohtaja Mira Pitkäniemi (vas.), Päijänne-kodin asukas Annikki Korpinen ja kotihoidon esimies Irma Nyrhilä toivovat, etteivät palvelut karkaa sote-uudistuksen myötä.

Jämsän seutu haluaa päättää asioistaan itse

JÄMSÄ, KUHMOINEN (MT)

Keski-Suomen länsilaidalla sijaitsevat Jämsä ja Kuhmoinen ovat 2012 lähtien kuuluneet Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin.

Sipilän hallituksen sote-ratkaisun jälkeen molemmissa kunnissa eletään epävarmuudessa sen suhteen, millaisen aluejaon piirissä tulevaisuudessa ollaan.

”Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä meillä oli sosiaali- ja terveyspalveluiden hoitoon liittyviä erimielisyyksiä”, 22 000 asukkaan Jämsän sosiaalijohtaja **Tuula Liehu** toteaa.

”Lisäksi aikoinaan katsottiin, että Jokilaakson sairaalan toiminta saadaan paremmin turvattua Pirkanmaan kuin Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä.”

2012 Kataisen hallitus linjasi, että sote-palvelut järjestetään viiden suuralueen varaan. Nyt järjestämisalueita tulee kuitenkin 15.

”Vaakakupissa painoi silloin myös se, että Tampereen yliopistollinen keskussairaala sijaitsee huomattavasti lähempänä Jämsää kuin Kuopion”, Liehu kertoo.

Kuntia aidosti kuultava

Liehu toivoo, että valtiovalta kuulee uusia sote- ja itsehallintoalueita muodostettaessa aidosti kuntakentän ja paikallisten kuntapäättäjien mielipiteitä.

”Jämsässä on perinteisesti tehty yhteistyötä sekä Pirkanmaalle että Keski-Suomeen. Jämsä on laaja kunta, joten on ihan luonnollista, että Länkipohjasta on totuttu asioimaan Pirkanmaalla ja Kuorevedeltä Keski-Suomessa.”

Sosiaalijohtajan mielestä kuntien valinnanvapauden pitäisi toteutua siten, että palveluita voi ostaa yli hallintoalueiden rajojen.

”Maakunnan reuna-alueella päästään monesti parhaaseen lopputulokseen potilaan ja kuntalaisen kannalta, kun yhteistyö toimii useampaan suuntaan.”

Kuntaliiton toimitusjohtaja **Jari Koskinen** sanoo, että maakuntien rajakunnille on annettava mahdollisuus valita itsehallintoalueensa.

”Jos kunnassa on selkeä tahto, se pitäisi ottaa huomioon päätöksenteossa”, hän kertoo MT:lle.

Kuhmoinen mielii Tampereelle

2 400 asukkaan Kuhmoinen sijaitsee Keski-Suomen maakunnan etelälaidalla, Päijät-Hämeen ja Pirkanmaan maakuntarajan tuntumassa.

Jämsä on maantieteellisesti lähempänä Jyväskylää kuin Tamperetta, mutta Kuhmoisista Tampereelle on lyhyempi matka.

”Täältä on totuttu asioimaan Tampereella. Kunnanvaltuusto onkin yksimielisesti linjannut, että haluamme suuntautua tulevaisuudessa Pirkanmaalle”, Kuhmoisten kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Mira Pitkäniemi** (kesk.) toteaa.

Pitkäniemen mielestä sote-uudistusta tehtäessä olisi huolehdittava kuntien lähipalveluista.

”Meillä on nyt hyvät lähipalvelut ja toivottavasti jatkossakin. Kun haetaan miljardiluokan säästöjä, niin uhkakuvana toki on palveluiden keskittyminen.”

Pitkäniemi kuitenkin uskoo, että valinnanvapauden lisääntyminen sosiaalipalveluissa voi hyödyttää myös maaseutukuntia.

”Jos valinnanvapautta on riittävästi, myös loma-asukkaat voisivat käyttää palveluitamme. Kesäisin kunnan väkiluku moninkertaistuu mökkiläisten myötä.”

Tietojärjestelmät yhdenmukaisiksi

Kotihoidon esimies **Irma Nyrhilä** Kuhmoisista kiinnittäisi erityisesti huomiota tietojärjestelmien yhdenmukaistamiseen.

”Nyt sosiaalipuolella aiheutuu tavattoman paljon ongelmia tietokatkoksista. Potilastietoja joudutaan odottelemaan pitkiä aikoja, kun eri kunnissa on käytössä toisistaan poikkeavat järjestelmät. Yhdenmukaistaminen toisi valtavia säästöjä ja nopeuttaisi työtämme”, Nyrhilä sanoo.

JUKKA KOIVULA

Pakolaiskriisin uusi aalto yltää Suomeen

Sisäministeri **Petteri Orpo** (kok.) on huolestunut pakolaiskriisin uudesta kärjistymisestä. Meneillään on uusi aalto juuri, kun tilanne näytti menevän parempaan suuntaan.

”Ennen tätä uutta aaltoa maahantulijoiden määrä oli saatu rajoittumaan 100 maahantulijan tasolle päivässä, kun se oli korkeimmillaan 600:n päivävauhtia”, Orpo totesi politiikan toimittajien yhdistyksen aamukahvilla tiistaina.

Viime viikolla Suomeen tuli 2 400 pakolaista Tornion kautta.

Pakolaistulva Eurooppaan ei näytä laantuvan. Viime viikolla Turkista tuli Balkanin reittiä pitkin enemmän pakolaisia kuin koskaan aikaisemmin.

Reitti Välimeren yli sen sijaan on hiljentymässä.

Orpo arvioi, että EU:lla on vain muutama kuukausi aikaa ottaa pakolaiskriisi hallintaansa yhteisin toimin. Sen jälkeen maat alkavat tehdä omia itsekkäitä ratkaisujaan.

Ruotsi on jo ilmoittanut, ettei se voi enää majoittaa lisää pakolaisia. Eilen Ruotsi aloitti rajatarkastukset Juutinrauman sillalla sekä Saksasta ja Tanskasta tulevilla lautoilla.

Tarkastukset kestävät pidempään kuin ensin aiotut kymmenen päivää.

Tanska ei aio aloittaa tarkastuksia.

Orpo muistutti, että Ruotsin tilanne heijastuu nopeasti Suomeen kasvavana paineena.

Slovenia aloitti keskiviikkona piikkilanka-aidan rakentamisen Kroatian rajalle.

> EU:lla on vain muutama kuukausi aikaa ottaa pakolaiskriisi hallintaansa yhteisin toimin.
> PETTERI ORPO

Myös Norja rajoittaa Venäjältä tulevien turvapaikanhakijoiden määrää.

Telttamajoitukset käyttöön

Suomi on tähän mennessä ottanut 70 vastaanottokeskukseen noin 25 000 pakolaista. Nyt keskukset ovat täynnä, eikä uusia ehditä avata niin nopeasti kuin olisi tarve.

Orpon mukaan on pakko turvautua tilapäismajoitukseen: telttoihin ja kontteihin.

Pakolaisia ei majoiteta tavallisiin soputelttoihin. Kyseessä on punaisen ristin lämmitettävät teltat, joissa on sängyt.

Sisäministeriön arvion mukaan noin kolmannes nyt saapuvista jää Suomeen. Kaksi kolmesta tulee Orpon mukaan heikoista oloista paremman elämän toivossa.

”Järjestelmä on kuitenkin tarkoitettu auttamaan vain todellisia pakolaisia.”

Maailmanlaajuinen ongelma

EU-maat ovat päättäneet 160 000 pakolaisen siirrosta Etelä-Euroopan vastaanottajamaista muihin maihin.

Vasta 198 pakolaista on siirretty, heistä 48 Suomeen.

EU on päättänyt tukea pakolaisten lähtömaita Afrikassa 1,8 miljardilla eurolla.

EU-maiden johtajien hätäkokouksessa Maltalla penättiin jäsenmaita maksamaan pottiin lupaamansa lisät. Jäsenmaiden odotetaan tuplaavan summan, mutta rahoja ei ole maksettu.

EU haluaisi, että pakolaiskriisi tunnustettaisiin maailmanlaajuiseksi ongelmaksi viikonloppuna G20-maiden kokouksessa, kirjoittaa Reuters.

Jos näin kävisi, voisi EU pyytää muita maita vastaanottamaan pakolaisia.

KARI LEPPÄNEN/UP
AIMO VAIINIO

Elykeskus tutkituttaa virkamiehensä kirjoittelun

Eläinten hyvinvoinnista ja maatilojen eläinvalvonnasta käyty Facebook-keskustelu on johtanut tutkintapyyntöön poliisille, Yle kertoo.

Etelä-Pohjanmaan elykeskuksen virkamiehen epäillään osallistuneen Tuplalihaviikko 46 -ryhmässä käytyyn keskusteluun epäasiallisella tavalla.

Elykeskuksen maaseutuyksikön päällikön **Ritva Rintapukan** mukaan kirjoittelu on ollut sen kaltaista, että on syntynyt epäilys, voiko mielipiteitään esiin tuonut kirjoittaja hoitaa työtehtäviään tasapuolisesti ja hyvän hallintotavan edellyttämällä tavalla. Tehtävät liittyvät eläinten hyvinvointiin.

”Olemme pyytäneet poliisia selvittämään asiaa virkamieslain näkökulmasta”, Rintapukka kertoo Ylelle.

Epäilykset kohdistuvat kahteen Facebook-profiiliin. Toisen nimi on sama kuin elykeskuksen nykyisen virkamiehen ja toisen sama kuin elykeskuksen entisen virkamiehen nimi.

”On sekä elykeskuksen että epäilyksenalaisen virkamiehen oikeusturvan mukaista, että poliisi selvittää asian”, sanoo Rintapukka ja viittaa esimerkiksi valeprofiilien mahdollisuuteen.

Elykeskuksella on käytössään virkamiesten käyttäytymistä ohjaava sosiaalisen median käsikirja. Rintapukan mukaan tapaus on ensimmäinen, jossa joudutaan käytännössä vetämään rajaa asiallisen ja epäasiallisen some-kirjoittelun välille.

SATU LEHTONEN

JATKAJAT

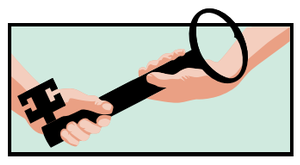

Uusia yrittäjiä

Hiltunen Susanna ja **Lasse** 34 ja 34. Ranua. Aholan tila. 20.5.2015. Maidontuotanto.
Isokangas Niilo ja **Maritta** 29 ja 32. Utajärvi. Tuovilan tila. 1.9.2015. Maidontuotanto.
Konga Johanna ja **Jukka** 37 ja 38. Mäntyharju. Leskelän tila. 1.1.2015. Emolehmätuotanto ja metsätalous.
Kosunen Vesa, Hanna-Mari ja **Ville**, 25, 23 ja 21. Rautalampi. Myhin tila. 30.3.2015. Metsätalous.
Liesmäki Aapo 25. Alavus. Päivärinteen tila. 1.1.2015. Kasvinviljely ja metsätalous.
Mannila Heikki 23. Ylöjärvi. Sankarin tila. 24.8.2015. Viljanviljely.
Mikola Markku ja **Maija** 37 ja 29. Salo. Vienolan tila. 1.1.2015. Kasvinviljely ja lammastalous.
Muuronen Juha 31. Hamina. Muurosen tila. 27.1.2015. Kasvinviljely.
Männistö Tero 25. Vesilahti. Taipaleen tila. 1.1.2015. Kasvinviljely ja metsätalous.
Perälä Tomi ja **Knuuttila Mirka**. Hämeenkoski. Nikulan tila. 7.8.2015. Viljanviljely.
Rågback Marko 36. Pyhtää. Rågbackan tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.
Salmi Jouko 23. Hämeenkoski. Mäki-Piiskulan tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.
Sipilä Pellervo 26. Renko. Mattilan tila. 20.4.2015. Viljanviljely.
Tervaniemi Jukka 21. Tervola. Koskenahon tila. 1.4.2015. Lihakarjan kasvatus.
Vainio Juho ja **Kalle** 24 ja 26. Perniö. Mty Juho ja Kalle Vainio. 1.4.2015. Vilja- ja öljykasvien viljely.
Voltti Eeva ja **Tapani** 34 ja 35. Ylivieska. Alajoen tila. 21.2.2015. Maidontuotanto.
Vuori Taina ja **Paatero Tarja**. Karvia. Mty Vuori & Paatero. Yli-Penttilän tila. 1.1.2015. Viljanviljely.

Haalarit, peitto & tyyny -setit ja alennus

Tänä vuonna sukupolvenvaihdoksen tekevät tai aloittavat maatalousyrittäjät saavat haalarit.

Saamisen ehtona on, että sukupolvenvaihdos tehdään tai yritystoiminta aloitetaan tänä vuonna ja siitä ilmoitetaan Maaseudun Tulevaisuuden tai Landsbygdens Folkin Uusia yrittäjiä -palstalla. Ilmoitus on maksuton.

Lisäksi ehtona on, että jatkaja tai yrittäjä on MTK:n jäsen. Valtran edustaja ottaa puhelimitse yhteyden ja sopii haalarien toimittamisesta.

Isku lahjoittaa Uusia yrittäjiä -palstalla vuonna 2015 sukupolvenvaihdoksesta ilmoittaville peitto&tyyny-setit (vain jatkajille).

Maataloustuotantoa jatkava pariskunta saa noutaa setit (2 settiä/jatkajapariskunta) mistä tahansa Isku-myymälästä (ei Kuopion eikä Vaasan ”Vepsäläinen Isku” -myymälöistä).

Peitto&tyyny-settejä noutaessa jatkajan on esitettävä MTK:n jäsenkortti, MT:n Uusia yrittäjiä -palstalla ollut ilmoitus ja henkilöllisyystodistus.

Hankkija Oy myöntää vuonna 2015 sukupolvenvaihdoksen tekeville maatalousyrittäjille (MTK:n jäseniä) ja Uusia yrittäjiä -palstalla ilmoittaville 100 euron alennuksen verkkokauppaostokseen. Sukupolvenvaihdoskaupasta ilmoittaneisiin otetaan puhelimitse yhteyttä Hankkijan asiakaspalvelusta.

Lähetä jatkajien tai yrittäjien nimet, mielellään myös iät, osoite, puhelinnumero, tilan nimi, sijaintikunta ja päätuotantosuunnat sekä jatkamisen tai yrittämisen aloituspäivämäärä osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, Jatkajat, PL 440, 00101 Helsinki/sähköposti: *anita.munter@maaseuduntulevaisuus.fi*.

> Tänä vuonna sukupolvenvaihdoksen tekevät tai aloittavat maatalousyrittäjät saavat haalarit.